

TEMİZ ÜRETİM (EKO-VERİMLİLİK)

EKONOMİK KALKINMA VE İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ (OECD) DÖRT YILLIK YEŞİL BÜYÜME STRATEJİSİ UYGULAMALARINI YAYIMLADIĞI BİR RAPORLA DEĞERLENDİRDİ

İlknur FROLET / Sanayi ve Teknoloji Uzmanı (Verimlilik Genel Müdürlüğü)

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD), yerleşik üretim ve tüketim modellerini ekonominin genelinde ve küresel ölçekte sürdürülebilir modellerle değiştirmeleri konusunda OECD üyesi ülkeler ve ortak ekonomilerin hükümetlerine yol göstermek amacıyla Yeşil Büyüme Stratejisi'ni 2011 yılında yürürlüğe sokmuştu.

2011 Yeşil Büyüme Stratejisi, hükümetler için ekonomik büyüme ve kalkınmaya yönelik bir çerçeve sunarken insanlığın refahı için yaşamsal önemde olan doğal kaynaklar ve çevresel hizmetlerin sürdürülebilirliğinin sağlanmasını da amaçlıyordu. Strateji, geleneksel kalkınma modellerinin fiziksel çevreye yaptığı ve nihayetinde insan refahı için olumsuz olan etkinin, büyümenin kendisi için de oluşturduğu riskleri ortaya koymaktaydı. Stratejiyle, dünyada verimlilik artışına olan ihtiyaç artarken, büyüme için oluşturulan ülke gündemlerinin, verimlilik artışıyla gelen fiziksel çevre tahribatını da dikkate almasını öneriyordu.

Stratejinin yürürlüğe konulduğu 2011 yılından bu yana geçen dört yılda kaydedilen gelişmeler OECD'nin hazırladığı ve **27 Temmuz 2015**'te yayımladığı bir rapor ile değerlendirildi. Raporun hazırlanma amacı, daha hedefe

yönelik ve kapsayıcı öneriler sunarak ülkelerin strateji uygulamalarının hızlanmasını sağlamak olarak ortaya konuldu. Rapor, geçtiğimiz dört yıl boyunca OECD üyesi ülkeler ve ortak ekonomilerin ekonomik ve çevresel önceliklerini eşit önemde ele alma çabalarında karşılaştıkları engelleri tartışıyor ve strateji uygulamalarının artırılmasında yararlanılabilecek fırsatlara ışık tutuyor. Rapor ayrıca, 2011 stratejisinin güncellenmesinde kullanılmak üzere geçtiğimiz yıllarda yeşil büyüme ile ilgili farklı disiplinler tarafından yapılan çalışmaları da aktarıyor. Ülke deneyimlerinden ve yapılan analizlerden yola çıkılarak stratejinin yeniden gözden geçirilmesi ve güçlendirilmesi konusunda da öneriler sunuyor.

Raporun bir diğer özelliği de, OECD'nin, Birleşmiş Milletler İklim Konferansı, 2015 sonrası kalkınma gündemi ve G20 gibi diğer uluslararası platformlardaki çevre konulu çalışmalarıyla başlıca çevre politikalarına olan katkısını ortaya koyuyor olması.

Raporun son dört yıl değerlendirmesinde Yeşil Büyüme Stratejisinin sonuçları olarak öne çıkan gelişmeler şöyle:

- 42 OECD ülkesi Yeşil Büyüme Deklarasyonuna imza koydu.
- Yenilenebilir enerji için sağlanan devlet destekleri 121 milyar Amerikan Dolarına ulaştı.
- OECD ülkelerinde GSYH'nın % 2'si çevre ile ilgili vergilerden oluştu.
- Büyümenin üç temeli: Verimlilik artışı,

yeşil büyüme ve kapsayıcı büyüme olarak ortaya konuldu.

- Karbon fiyatlama konusuyla doğrudan ya da dolaylı olarak ilgili 60 yasal düzenleme oluşturuldu.
- Çevre kirliliğinin toplumsal maliyeti GSYH'nın % 4'ü olarak hesaplandı.

OECD ülke politika tavsiyeleri çalışmalarında genel görünüm ise şöyle:

- 2011 yılından bu yana OECD ülkelere verdiği temel politika tavsiyelerine yeşil büyümeyi entegre etti ve 60 ülke için, ülkeye özel 310 farklı yeşil büyüme tavsiyesinde bulundu.
- Yapılan ülke değerlendirmelerinin % 40'ı karbon fiyatlandırma konusundaki önerileri, % 10'u hane halkının çevreye etkilerini, % 17'si ise yeşil büyümenin işgücü piyasası üzerindeki etkilerini konu aldı.

Rapora göre, OECD Yeşil Büyüme Stratejisi ile ortaya konan gösterge setleri kullanılmakla birlikte ülkelerin veri sağlama konusundaki yeterlilikleri henüz aynı düzeyde değil. Buna karşın, OECD'nin gelişmeleri izlemek, bilinç yaratmak, risk ve fırsatları belirlemek amacıyla ortaya koyduğu altı temel gösterge başlığı OECD

üye ülkelerinin neredeyse üçte biri tarafından kullanılıyor ve hali hazırda 26 yeşil büyüme göstergesi izleniyor.

Hükümetlerin ekonomik ve çevresel önceliklere ilişkin çalışmalarında Yeşil Büyüme Stratejisi ile çelişen uygulamalar da diğer taraftan devam ediyor. Örneğin yenilenebilir enerji kaynakları yerine fosil yakıtlara sağlanan destekler de sürüyor:

- 2013 rakamlarıyla, gelişmekte olan ülkelerde fosil yakıt tüketicilerine 548 milyar Amerikan Doları destek sağlandı. Bu destek, yenilenebilir enerji için sağlanan miktarın yaklaşık olarak dört katı.
- 2005-2011 yılları arasında OECD ülkelerinde fosil yakıtların üretimi ve tüketimi için 55-90 milyar Amerikan Doları destek sağlandı.

Rapora şu adresten ulaşılabilir:
www.oecd.org/greengrowth/towards-green-growth-9789264234437-en.htm

TEMİZ ÜRETİM (EKO-VERİMLİLİK)

UYGULAMALI KAYNAK VERİMLİLİĞİ EĞİTİMİ İSTANBUL'DA DÜZENLENDİ

İstanbul Sanayi Odası (İSO) ve TÜBİTAK MAM Çevre ve Temiz Üretim Enstitüsü (ÇTÜE) iş birliğiyle düzenlenen ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü öğretim üyesi **Prof. Dr. Göksel N. Demirer** tarafından verilen "Uygulamalı Kaynak Verimliliği Eğitimi" **1-2 ve 10-11 Eylül 2015** tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirildi.

Teorik ve uygulama başlıkları adı altında iki bölüm olarak düzenlenen eğitimin ilk bölümü **1-2 Eylül 2015** tarihinde İSO Merkez ve Odakule binalarında düzenlendi. ÇTÜE başuzman araştırmacılarından **Dr. Şeyma Karahan** tarafından yapılan açılış sunumunda TÜBİTAK MAM ile Çevre ve Temiz Üretim Enstitüsü'nün yapısı, görev alanları ve temiz üretim faaliyetleriyle ilgili bilgi verildi. Akabinde söz alan **Prof. Dr. Demirer** ise kaynak verimliliği, temiz üretim, yaşam döngü analizi, çevre performans değerlendirmesi gibi alanlarda sunumlar yaparak katılımcılara bilgi verdi.

10-11 Eylül 2015 tarihlerinde gerçekleştirilen uygulama kısmında ise Tuzla Anadolu Yakası OSB'de yer alan NORMSAN Ticaret Metal İmalat Sanayi Ltd. Şti. firmasında örnek bir temiz üretim çalışması yürütüldü. Söz konusu çalışma için katılımcılar belirli gruplara ayrılarak ortak bir çalışmanın gerçekleştirilmesi hedeflendi. Kamu kuruluşları ve özel sektörde faaliyet gösteren firmaların yetkililerini bir araya getiren söz konusu eğitime Verimlilik Genel Müdürlüğü'nü temsilen Sanayi ve Teknoloji Uzman Yardımcısı **Oğuzhan Soy** katılım sağladı.

